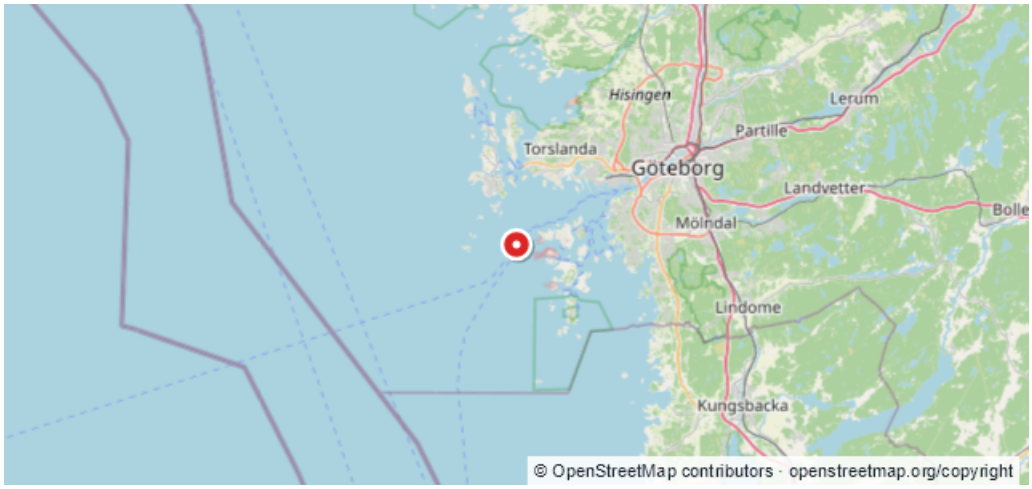
Stora Sophia

ID: 3903 · Bekræftet position
www.vragguiden.dk/vrag/3903

Position & Dybde

WGS84 · Beregnet WGS84-visning
57:38,170N 11:41,425E

ED50
57:38,20N 11:41,50E

Dybde (top)	Dybde (bund)
Ukendt	**Ukendt**
Stævnretning	Afstand til kyst
Ukendt	**0,5 km**

Beskrivelse

Kilde:$.Thomas Krantz, H-Backa, Sverige DykInfo redaktionen kan ikke huske hvor, Thomas har oplysningerne fra, men det var muligvis Sj"historisk Arkiv i Stockholm. Admiralsskib af træ forlist 1645. (c)Rettet den 21/08-1998. ANDERS CLAUSEN ### Svensk kildeopdatering fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L1960:6037 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 01-01-1960 **Kildens position (WGS84):** 57:38,191N 11:41,346E **Område:** Göteborg, Västra Götaland [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/d700b9fc-2126-4001-a346-c3f7395c4331) ### Dansk sammendrag af opdateringen Orlogsskibet Stora Sofia, også kendt som S. Sophia, St. Sophia og Stora Sophia, forliste den 24. maj 1645 ved Vinga Sand i det store sejlløb øst for Buskär. Det kravellerbyggede træsejlskibs sammenhængende skrog måler 40 × 10,5 meter og står forholdsvis ret på kølen, omkring tre meter nedsunket i ler- og sandbunden. Skroget er bevaret til lige under banjerdækket, mens skibssiderne er nedbrudt til havbundsniveau. Forparten er dårligst bevaret, og forstævnen er ikke fundet, men agterstævnens nederste del står på sin oprindelige plads. Midtskibs ligger resterne af den murede kabys som en 5 × 7 meter stor dynge af nedstyrtede mursten. Der er dokumenteret rester af syv lænsepumper, hvoraf alle undtagen den agterste står parvis. Lige uden for bagbords bov ligger et stort stokanker af jern, formentlig et pligtanker, men ankerstokken er ikke bevaret. Ifølge en mundtlig overlevering fra lodsen Westberg på Brännö mislykkedes skibet med en vending, stødte på det 2,75 meter dybe Svartskärsgrund, brækkede i to dele og sank. Vragstedet har længe været kendt blandt skærgårdens befolkning som »gamla Soffi«, og fiskere havde fået vragdele op, før vraget blev dokumenteret. I 2002 blev vraget dækket til for at bevare det på stedet. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Fartygslämning, Örlogsfartyget STORA SOFIA, 1645-05-24. Den sammanhållna fartygskonstruktionen mäter 40 m lång, 10,5 m bred och står relativt kölrätt på botten. Den är nedsjunken ca tre m i bottensedimenten och sticker endast marginellt upp över havsbotten. Skrovet förefaller vara bevarat till en nivå strax under trossdäck. I centrum av lämningen finns rester av den murade kabyssen, vilken bildar

en 5x7 m stor och intill 0,4 m hög kulle av utrasad tegelsten. Fartygets skrovsidor är nedbrutna till bottennivå, men kan följas från för till akter. Den förliga delen av fartyget är jämförelsevis dåligt bevarad, och förstäven har inte gått att lokalisera. I den aktre änden av fartyget har akterstävens nedre del kunnat identifieras i sitt ursprungliga läge. Rester av sju länspumpar har dokumenterats. Samtliga utan den längst akterut är parställda. Strax utanför bogen på babordssidan ligger ett stort stockankare av järn, förmodligen ett pliktankare. Stocken är inte bevarad. 2002 anlades en skyddstäckning över fartygslämningen, enligt beslut av Länsstyrelsen Västra Götaland, dnr 431-24611-2002. För dokumentation, se Bohusläns museums rapport (Referenser). **Alternative navne:** - S. SOPHIA, ST. SOPHIA - STORA SOPHIA **Orientering:** Vinga sand, I stora farleden O om Buskär **Placering:** Under vand **Tradition:** Platsen för Stora Sophias förlisning har bland skärgårdsbefolkningen i alla tider varit känd som "gamla Soffi" och man pratar om "den gamla skutan Soffi". Enligt den muntliga traditionen om förlisningen, förmedlad av lotsen Westberg på Brännö, vars släkt varit lotar på Brännö i århundraden, skulle fartyget ha misslyckades med en vändning, grundstött på 2,75 m grundet Svartskärsgrund, brutits i två delar och sjunkit. Positionen för vraket har innan "upptäckandet" varit känt bland skärgårdsbefolkning som fått upp vrakrester när de bedrivit fiske på platsen. **Terræn:** Lera, sand **Vegetation:** Ringa **Antikvarisk vurdering:** Fornlämning **Begrundelse:** Lämningens identitet är det danska örlogsfartyget Stora Sofia, vilket förliste i detta vattenområde år 1645. **Anbefalet vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Aktualitet:** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse **Undersøgelsesstatus:** Delundersökt — 2002 utförde Bohusläns museum, på uppdrag av Sjöfartsverket, en undersökning och begränsad dokumentation av vraket i syfte att avgränsa fornlämingsområdet inför en skyddsövertäckning. Syftet med övertäckningen, som fullbordades samma år, var att säkerställa ett in situbevarande av fornlämningen. Innan skyddsövertäckningen utfördes togs två provschakt upp. Effekten av skyddstäckningen studerades under de följande åren och finns rapporterad. **Skadestatus:** Ikke registreret som beskadiget **Egenskaber:** - Byggnadsteknik: Kravell - Framdrivning: Segel - Material: Trä **Skriftlige kilder:** - Litteraturhänvisning: Claes-Göran Wetterholm "Vrak i svenska vatten" 1994 - Dyk nr 2 1987 - Ordinarie Post Tijender 1645-06-04 - Ordinarie Post Tijender 1645-07-30 - Ole Lisberg Jensen "Unda maris 1983 - 1985". - Bergstrand och von Arbin "Vård av fartygslämning. Stora Sofia. Dokumentation, skyddstäckning och kontroll". Bohusläns museum, rapport 2003:35. - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologiskt arkiv (SMA) - SMG, doss. 14:2 - Inventarie- och besättningslista från 1644, Riksarkivet, Stockholm. - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 9313:001 **Publiceret:** 22-11-2021 **Senest ændret:** 22-11-2021 **Registreringsgrundlag:** Sjökort **Målemetode:** Manuell inprickning **Positionsfejlmargin:** 10 m **Indlæsningsusikkerhed:** 25 m

Sidst rettet af: twm Dato: 20-08-2026